

به نام خدا

**دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و
فروش اوراق بهادار در صندوق‌های
سرمایه‌گذاری مبتنی بر صدور و ابطال**

قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، براساس این دستورالعمل که در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۳۰ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده و در تاریخ های ۱۳۸۷/۰۷/۰۹ و ۱۳۹۷/۰۵/۲۴ و ۱۳۹۸/۱۲/۰۷ و ۱۴۰۰/۰۳/۱۹ اصلاح شده است، به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- سهام شرکت های پذیرفته شده در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس

۱-۱- فرمول های محاسبه قیمت خرید و فروش سهام پذیرفته شده در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس به ترتیب عبارتند از:

$$\begin{aligned} & \text{مالیات} + \text{کارمزد خرید سهم} + \text{ارزش منصفانه مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده سهم در پایان روز} + \text{ارزش سهم در پایان روز} - \text{قیمت خرید سهم در پایان روز} \\ & \text{مالیات} - \text{کارمزد فروش سهم} - \text{ارزش منصفانه مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده سهم در پایان روز} + \text{ارزش سهم در پایان روز} - \text{قیمت فروش سهم در پایان روز} \end{aligned}$$

تبصره: مالیات و کارمزدهای خرید و فروش سهام براساس قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می‌شوند.

۱-۲- در محاسبه قیمت خرید و فروش سهم، ارزش سهم در پایان روز معادل قیمت پایانی آن روز سهم در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس است. برای محاسبه ارزش سهم در پایان روز، قیمت پایانی سهم می‌تواند در جهت افزایش یا کاهش بنا به دلایل زیر تعدیل شود و قیمت تعدیل شده در محاسبات خالص ارزش دارایی های صندوق لحاظ گردد:

الف) شرکت تصمیمی گرفته که بر قیمت سهم مؤثر است و پس از اتخاذ آن تصمیم، معامله ای بر روی سهم آن شرکت صورت نپذیرفته است.

ب) خبری مهم که بر روی قیمت سهم مؤثر است رسماً منتشر شده و پس از انتشار این خبر هنوز معامله ای بر روی سهم صورت نپذیرفته است.

ج) در پایان روز محاسبه ارزش سهم، میزان تقاضای سهم در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس در بالاترین قیمت مجاز یا میزان فروش آن در پایین ترین قیمت مجاز به تشخیص مدیر حجم قابل ملاحظه ای داشته و معاملات سهم در آن روز به نسبت حجم کمی داشته و این پدیده به دلیل محدودیت در تغییر قیمت روزانه بوجود آمده باشد.

د) در صورتی که سهم در اثر افزایش سرمایه حاصل شده ولی به دلیل عدم صدور و سپرده گذاری در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس قابل معامله نیست.

تبصره: حداکثر مجاز برای تعدیل قیمت سهم براساس این بند، ۲۰ درصد نسبت به قیمت پایانی می‌باشد.

۱-۳- اگر شرکت تصمیم به افزایش سرمایه گرفته باشد و پس از اتخاذ تصمیم معامله ای بر روی سهم شرکت صورت نپذیرفته باشد، قیمت تعدیل شده سهم آن شرکت به صورت زیر محاسبه شده و در فرمول های قسمت (۱-۱) به جای ارزش سهم به کار می‌رود:

$$\text{درصد افزایش سرمایه} \times \text{ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهم} - \text{قیمت پایانی سهم قبل از تصمیم به افزایش سرمایه} - \text{قیمت تعدیل شده سهم پس از تصمیم به افزایش سرمایه و قبل از انجام معامله}$$

که در آن ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهم مطابق بند (ب) قسمت (۱-۵) تعیین می‌شود.

۴-۱- مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده سهم عبارتند از:

الف) سهم جایزه دریافت نشده؛

ب) حق تقدم خرید سهم در اثر افزایش سرمایه که هنوز دریافت نشده است.

تبصره: ارزش منصفانه هر یک از این مزایا در محاسبه قیمت خرید و فروش سهم باید به صورت یکسان گرفته شود .

۵-۱- ارزش منصفانه هر یک از مزایای دریافت نشده بند(۴-۱) به صورت زیر به دست می آید :

الف) ارزش منصفانه سهم جایزه در پایان روز در صورتی که سهم شرکت پس از تصمیم گیری در مورد اعطای سهم جایزه در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، همان قیمت پایانی سهم در آن روز است که ممکن است به دلایل زیر تعدیل شود:

۱) مطابق دلایل بند (۱-۲)؛

۲) به دلیل عدم صدور و سپرده شدن سهم جایزه در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس حداکثر تا ۵ درصد .

در صورتی که پس از تصمیم گیری در مورد اعطای سهم جایزه، سهم شرکت در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله نشده باشد، ارزش منصفانه سهم جایزه در پایان روز به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\text{ارزش سهم جایزه در پایان روز} = \frac{\text{قیمت پایانی سهم قبل از تصمیم گیری در خصوص اعطای سهم جایزه}}{\text{تعداد سهم جایزه تعلق گرفته به هر سهم} + 1}$$

در این فرمول تعداد سهم جایزه تعلق گرفته به هر سهم می تواند کسری از یک باشد و ممکن است قیمت پایانی سهم قبل از تصمیم گیری در خصوص اعطای سهم جایزه، مطابق بند (۱-۲) تعدیل شود. ارزش سهم جایزه که از این فرمول به دست می آید می تواند به دلیل عدم صدور و سپرده شدن سهم جایزه در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس تا ۵ درصد تعدیل شود. پس از دریافت سهم جایزه، ارزش آن از بخش مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده در فرمول های بند (۱-۱) حذف شده و ارزش آن مانند یک ورقه سهم شرکت، با توجه به تعدیلات بند (۱-۲) تعیین می شود.

ب) ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهم که هنوز دریافت نشده است، از تعدیل ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم حداکثر تا ۵ درصد محاسبه می شود. در صورتی که پس از تصمیم به افزایش سرمایه، سهم شرکت در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله نشده باشد، ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم از فرمول زیر به دست می آید :

$$\text{ارزش منصفانه مزایایی که از تاریخ افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت آن به سهم تعلق می گیرد.} - \text{قیمت پذیره نویسی سهم} - \text{قیمت پایانی سهم قبل از تصمیم به افزایش سرمایه} = \text{ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم در پایان روز}$$

$$\text{درصد افزایش سرمایه} + 1$$

و در صورتی که پس از تصمیم به افزایش سرمایه، سهم شرکت در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم از فرمول زیر به دست می آید:

ارزش منصفانه مزایایی که از تاریخ تصمیم به افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت آن به سهم تعلق می‌گیرد مشروط به اینکه اثرات آن در قیمت پایانی لحاظ نشده باشد.	ارزش منصفانه مزایایی که از تاریخ تصمیم به افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت آن به سهم تعلق می‌گیرد مشروط به اینکه اثرات آن در قیمت پایانی لحاظ نشده باشد.	قیمت پذیرهنویسی سهم	سهم پس از تصمیم به افزایش سرمایه	ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم در پایان روز

تبصره ۱: در فرمول‌های فوق منظور از مزایایی که از تاریخ تصمیم به افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت افزایش سرمایه به سهم تعلق می‌گیرد، مزایایی از قبیل سود تقسیمی است که تصمیم به تقسیم آن پس از تصمیم به افزایش سرمایه و قبل از ثبت افزایش سرمایه اتخاذ شده است. ارزش منصفانه سود تقسیم شده ولی دریافت نشده براساس بند ۴ تعیین می‌شود.

تبصره ۲: قیمت پایانی سهم در فرمول‌های مذکور در این بند می‌تواند براساس دلایل بند (۲-۱) تعدیل شود.

۲- حق تقدم خرید سهام شرکت‌های پذیرفته شده در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس

۲-۱- پس از دریافت حق تقدم خرید سهم، ارزش آن از بخش مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده فرمول‌های مذکور در بند (۱-۱) حذف شده و قیمت خرید و فروش آن به عنوان یک ورقه بهادار مستقل براساس فرمول‌های زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{مالیات} + \text{کارمزد خرید حق تقدم} + \text{ارزش حق تقدم در پایان روز} - \text{قیمت خرید حق تقدم در پایان روز}$$

$$\text{مالیات} - \text{کارمزد فروش حق تقدم} - \text{ارزش حق تقدم در پایان روز} = \text{قیمت فروش حق تقدم در پایان روز}$$

تبصره: کارمزدها براساس مقررات بورس اوراق بهادار و مالیات براساس قوانین مالیاتی تعیین می‌شوند.

۲-۲- در صورتی که حق تقدم خرید سهم هنوز در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس معامله نشده باشد، ارزش حق تقدم برابر ارزش منصفانه آن است که روش تعیین آن در بند (ب) قسمت (۱-۵) آمده است.

۲-۳- در صورتی که حق تقدم خرید سهم در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، ارزش آن برابر قیمت پایانی حق تقدم است. به دلایل زیر می‌توان به جای قیمت پایانی حق تقدم، حسب مورد ارزش منصفانه حق تقدم را بکار برد که روش تعیین آن در بند (ب) قسمت (۱-۵) آمده است:

الف) شرکت تصمیمی گرفته است که بر قیمت سهم مؤثر است ولی پس از اتخاذ آن تصمیم بر روی حق تقدم خرید سهم معامله‌ای صورت نپذیرفته است.

ب) خبری مهم که بر روی قیمت سهم مؤثر است رسماً منتشر شده ولی پس از انتشار این خبر، معامله‌ای بر روی حق تقدم خرید سهم صورت نپذیرفته است.

ج) در پایان روز منتهی به روز محاسبه ارزش حق تقدم خرید سهم، میزان تقاضای حق تقدم تفاوت قابل ملاحظه‌ای با میزان عرضه آن داشته است

۳- اوراق بهادار تامین مالی اسلامی (شامل صکوک، اسناد خزانه و اوراق مشارکت) پذیرفته شده در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس

۳-۱- قیمت خرید و فروش اوراق بهادار تامین مالی اسلامی به شرح زیر تعیین می‌شوند:

$$\begin{aligned} \text{مالیات} + \text{کارمزد خرید ورقه بهادار} + \text{ارزش ورقه بهادار تامین} &= \text{قیمت خرید ورقه بهادار} \\ \text{تامین مالی اسلامی} + \text{مالی اسلامی در پایان روز} &= \text{تامین مالی اسلامی} \\ \text{مالیات} - \text{سایر کسورات} - \text{کارمزد فروش ورقه بهادار} - \text{تامین مالی اسلامی} &= \text{قیمت فروش ورقه بهادار} \\ \text{قانونی} - \text{تامین مالی اسلامی} - \text{مالی اسلامی در پایان روز} &= \text{تامین مالی اسلامی} \end{aligned}$$

تبصره: کسورات و کارمزدهای خرید و فروش اوراق بهادار تامین مالی اسلامی براساس قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می‌شوند.

۳-۲: در محاسبه قیمت خرید و فروش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی، ارزش ورقه تامین مالی اسلامی در هر زمان معادل قیمت پایانی ورقه تامین مالی اسلامی در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس است.

۳-۳: در صورتی که قیمت باز خرید ورقه بهادار تامین مالی اسلامی به صورت روزانه توسط بازارگردان اعلام گردد، ارزش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در پایان آن روز برابر قیمت پایانی ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در آن بورس یا قیمت باز خرید اعلام شده توسط بازارگردان هر کدام که بیشتر باشد، خواهد بود.

تبصره: در صورتی که حجم معاملات روزانه ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در یک روز کمتر از یک دهم درصد حجم کل اوراق بهادار منتشر شده بوده ولی در صد تغییر قیمت در آن روز معاملاتی بیشتر از ± 1 در صد قیمت پایانی روز قبل باشد قیمت بازارگردان مبنای تعیین قیمت خرید یا فروش آن ورقه بهادار تامین مالی اسلامی خواهد بود.

۳-۴: به دلایل زیر می‌توان قیمت پایانی ورقه بهادار تامین مالی اسلامی را حداکثر تا ۱۰ درصد تعدیل کرده و در محاسبه ارزش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی بکار برد:

الف: خبری مهم که بر روی قیمت ورقه بهادار تامین مالی اسلامی مؤثر است، رسماً منتشر شده ولی پس از انتشار این خبر، معامله ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در یکی از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس صورت نپذیرفته است.

ب: در صورتی که به موجب تغییرات قیمت اوراق بهادار تامین مالی اسلامی، بازده تا سر رسید اوراق موجود در پرتفوی صندوق از محدوده بازده میانگین اسناد خزانه اسلامی با سر رسید بیش از ۶ ماه ± 2 انحراف معیار ۶ ماهه خارج گردد، آنگاه مدیر صندوق امکان تعدیل قیمت اوراق بهادار مزبور به میزانی که بازده تا سر رسید اوراق بهادار در محدوده فوق قرار گیرد، را دارد.

۳-۵: در صورتی که قرارداد نگهداری اوراق بهادار تامین مالی اسلامی بین صندوق و متعهد پذیره نویس یا بازارگردان اوراق منعقد گردد که در این قرارداد در پایان دوره نگهداری اوراق، مبلغ فروش معینی تعیین گردد، آنگاه ما به التفاوت قیمت ورقه بهادار در سر رسید قرارداد و قیمت خرید آن روزانه به صورت مساوی طی مدت قرارداد به قیمت خرید اضافه می‌شود.

۴- ارزش منصفانه سود نقدی سهم که تقسیم شده ولی دریافت نشده است با ارزش فعلی مبلغ سود تقسیمی سهم که با توجه به تاریخ پرداخت سود اعلان شده توسط شرکت و با نرخ معادل سود علی الحساب آخرین اوراق مشارکت دولت یا بانک مرکزی به علاوه ۵ درصد تنزیل می‌شود، برابر است. در صورتی که تاریخی برای پرداخت سود از سوی شرکت اعلان نشده باشد، مدت تنزیل ۸ ماه در نظر گرفته می‌شود.

۵- خبر وقتی رسماً منتشر شده محسوب می‌شود که توسط نهادهای ذی صلاح قانونی از جمله دستگاه‌های اجرایی ذیربط در حدود اختیارات و وظایف قانونی آنها، ناشران اوراق بهادار یا بورس مربوطه اطلاع رسانی شده باشد.

۶- در صورتی که براساس مفاد بندهای ۱-۲ این دستورالعمل، قیمت پایانی ورقه بهادار تعدیل شده باشد با برطرف شدن شرایط مذکور باید از قیمت پایانی ورقه بهادار در محاسبات مربوط به این دستورالعمل استفاده نمود.

۷- هرگاه مدیر صندوق سرمایه‌گذاری براساس این دستورالعمل تصمیم به تعدیل قیمت پایانی بگیرد، باید دلایل خود را در مورد هر تعدیل مکتوب کرده و یک نسخه از آن را برای متولی ارسال نماید و یک نسخه از آن را بایگانی کند. مدیر صندوق سرمایه‌گذاری نمی‌تواند قیمت پایانی هر ورقه بهادار را براساس یک دلیل بیش از یک بار تعدیل کند.

۸- در صورتی که براساس مقررات، اوراق بهاداری از تابلو بورس‌ها حذف شود، و سازوکار قیمت گذاری رسمی دیگری در خصوص آن تعیین نشده باشد، ارزش منصفانه آن به پیشنهاد مدیر و تأیید متولی تعیین می‌شود.

۹- در صورتی که اوراق بهاداری همراه با اختیار فروش ضمنی خریداری شده باشد، ملاک محاسبه ارزش منصفانه ورقه بهادار، قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار فروش هر کدام که بزرگتر باشد، خواهد بود. نرخ تنزیل قیمت اعمال اختیار فروش برابر با نرخ سود ضمنی سالانه اختیار فروش در نظر گرفته خواهد شد.

۱۰- در صورتی که اوراق بهاداری همراه با اختیار فروش ضمنی خریداری شده باشد و همچنین خریدار اقدام به انتشار اوراق اختیار خرید ضمنی نموده باشد، ملاک محاسبه ارزش منصفانه ورقه بهادار، به شرح بندهای ذیل می باشد:

۱-۱۰: قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه شده به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار فروش ضمنی، هر کدام که بزرگتر باشد، و

۲-۱۰: قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه شده به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار خرید ضمنی، هر کدام که کوچکتر باشد.

۱۱- واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری

۱۱-۱- فرمولهای محاسبه قیمت خرید و فروش واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله به ترتیب عبارتند از:

$$\text{کارمزد خرید هر واحد} + \text{سرمایه گذاری در} = \text{قیمت خرید هر واحد سرمایه گذاری در پایان روز} \\ \text{سرمایه گذاری}$$

$$\text{کارمزد فروش هر واحد سرمایه گذاری} - \text{سرمایه گذاری در} = \text{قیمت فروش هر واحد سرمایه گذاری در پایان روز} \\ \text{و فروش هر واحد سرمایه گذاری،}$$

ارزش هر واحد سرمایه گذاری معادل قیمت پایانی هر واحد سرمایه گذاری در یکی از بورس ها یا بازار خارج از بورس می باشد.

۱۱-۳- در صورتی که قیمت باز خرید واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله به صورت روزانه توسط بازارگردان اعلام گردد، ارزش هر واحد سرمایه گذاری در پایان آن روز برابر قیمت پایانی واحدهای سرمایه گذاری در آن بازار یا قیمت باز خرید اعلام شده توسط بازارگردان هر کدام که بزرگتر باشد، خواهد بود.

۱۱-۴- فرمول های محاسبه قیمت خرید و فروش واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری غیر قابل معامله به ترتیب عبارتند از :

$$\text{آخرین قیمت صدور} + \text{محاسبه شده توسط} = \text{قیمت خرید هر واحد} \\ \text{کارمزد مدیر ثبت} + \text{صندوق سرمایه پذیر}$$

$$\text{آخرین قیمت ابطال} - \text{کارمزد مدیر ثبت} = \text{محاسبه شده توسط} = \text{قیمت فروش هر واحد} \\ \text{صندوق سرمایه‌پذیر} \quad \text{روز} \quad \text{سرمایه گذاری در پایان}$$

۱۲- نحوه احتساب تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط موجود در پرتفوی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت طی سال مالی

به منظور جلوگیری از تأثیرپذیری زیاد تغییرات خالص ارزش دارایی‌های صندوق‌های با درآمد ثابت در اثر تغییرات قیمت سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط، صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت می‌توانند از روش زیر استفاده نموده و تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق را طی سال مالی شناسایی نمایند. لازم به توضیح است رویه انتخاب شده درخصوص نحوه شناسایی تغییر ارزش، باید درخصوص کلیه سهام و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط موجود در پرتفوی صندوق یکسان و به صورت مداوم به کار گرفته شود. این روش برای سهامی که از طریق اوراق اختیار فروش تبعی، اختیار خرید و فروش، یا هر روش دیگر نوسانات قیمت را محدود می‌نماید کاربرد ندارد.

۱-۱۲- حداقل و حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

به منظور احتساب تغییرات ناشی از ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط موجود در پرتفوی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت، مدیر صندوق باید حداقل و حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق که باید در محدوده $\pm 2\%$ درصد نرخ پیش‌بینی صندوق یا میانگین سود پرداختی سالانه شده طی شش ماه گذشته باشد را تعیین نماید.

تبصره ۱: صندوق‌هایی که پیش‌بینی سود ندارند یا فاقد پرداخت سود دوره‌ای هستند باید میانگین نرخ سود سپرده بانکی و اوراق بهادار تامین مالی اسلامی موجود در پرتفوی صندوق را مبنای محاسبات قرار دهند. صندوق‌های تازه تاسیس بدون پیش‌بینی سود، از ماه دوم فعالیت می‌توانند از این روش استفاده نمایند و میانگین نرخ سود سپرده بانکی و اوراق بهادار تامین مالی اسلامی موجود در پرتفوی صندوق را مبنای محاسبات قرار دهند.

تبصره ۲: مدیر صندوق موظف است نرخ پیش‌بینی یا میانگین نرخ سود پرداختی سالانه شده طی شش ماه گذشته را در آغاز اجرای این روش یا ابتدای سال مالی انتخاب نماید و تا پایان سال مالی صندوق قابل تغییر نمی‌باشد.

۱-۱-۱۲- حداقل درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط در یک روز که قابل شناسایی در صندوق است، از حاصل تقسیم حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق به تعداد روزکاری طی یک سال به دست می‌آید. به عنوان مثال در صورتی که نرخ سود پیش‌بینی صندوق ۲۰ درصد باشد حداقل درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق $(\frac{18}{365})\%$ است.

۱-۲- حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط در یک روز که قابل شناسایی در صندوق می‌باشد، از حاصل تقسیم حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق به تعداد روزکاری طی یک سال به دست می‌آید. به عنوان مثال در صورتی که نرخ سود پیش‌بینی صندوق ۲۰ درصد باشد حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق $(\frac{20}{252})\%$ است.

صندوق باید روزانه برای تک سهم و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق موجود در پرتفوی صندوق با توجه به یکی از حالات زیر مانده ذخیره تغییر ارزش را محاسبه و با در نظر گرفتن سایر محدودیت‌ها اقدام به شناسایی ذخیره تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق در دفاتر صندوق نماید.

الف) در صورتی که تغییر ارزش روزانه سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t بزرگتر از حداکثر تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه

$$t \text{ روز } N_{at} \times P_{a(t-1)} \times (\Delta P_{at} - \text{MAX} \% e \Delta P) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$\Delta P_{at} =$ درصد تغییرات قیمت پایانی سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a نسبت به روز کاری قبل

$\text{MAX} \% e \Delta P =$ حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$P_{a(t-1)} =$ قیمت پایانی سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز (t-1)

$N_{at} =$ تعداد سهام/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز t

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش سهام/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳۰۰/۰۰/۰۰	۱۷۰۰	حساب ارزشیابی در سهام/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a	***	
	۴۵۰۰	درآمد ناشی از افزایش ارزش سهام/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a		***
	۲۷۰۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق		***
ثبت شناسایی افزایش در خالص ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله نسبت به روز قبل				

ب) در صورتی که تغییر ارزش روزانه سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t کوچکتر از حداقل تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه

$$t \text{ روز } N_{at} \times P_{a(t-1)} \times (|\Delta P_{at}| - \text{MIN} \% e \Delta P) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$|\Delta P_{at}| =$ قدر مطلق درصد تغییرات قیمت پایانی سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a نسبت به روز کاری قبل

$\text{MIN} \% e \Delta P =$ حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$P_{a(t-1)} =$ قیمت پایانی سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز (t-1)

N_{at} = تعداد سهم شرکت / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز t

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش سهام / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t مشروط به اینکه در اثر ثبت زیر مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق بدهکار نگردد به شرح زیر می‌باشد:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳**/**/**	۴۵**	هزینه ناشی از کاهش ارزش سهام / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a	***	
	۲۷**	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق	***	
	۱۷**	حساب ارزشیابی در سهام / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a		***
ثبت شناسایی کاهش در خالص ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله نسبت به روز قبل				

ج) در صورتی که تغییر ارزش روزانه واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t بزرگتر از حداکثر تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه

$$t \text{ در روز } = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t = (\% \Delta NAV_{bt} - MAX\%e\Delta P) \times NAV_{b(t-1)} \times N_{bt}$$

$\% \Delta NAV_{bt}$ = درصد تغییرات خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b نسبت به روز قبل

$MAX\%e\Delta P$ = حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$NAV_{b(t-1)}$ = خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز $(t-1)$

N_{bt} = تعداد واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز t

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t :

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳**/**/**	۱۹**	حساب ارزشیابی در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b	***	
	۴۵**	درآمد تغییر ارزش سرمایه‌گذاری در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b		***
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق		***
ثبت شناسایی افزایش در خالص ارزش فروش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله نسبت به روز قبل				

د) در صورتی که تغییر ارزش روزانه واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t کوچکتر از حداقل تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه

$$t \text{ در روز } = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t = (|\% \Delta NAV_{bt}| - MIN\%e\Delta P) \times NAV_{b(t-1)} \times N_{bt}$$

$|\% \Delta NAV_{bt}|$ = قدر مطلق درصد تغییرات خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b نسبت به روز قبل

$\Delta P\%eMIN =$ حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$NAV_{b(t-1)}$ = خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز $(t-1)$

N_{bt} = تعداد واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز t

ثابت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t مشروط به اینکه در اثر ثبت زیر مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق بدهکار نگردد به شرح زیر می‌باشد:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳۰۰/۰۰/۰۰	۴۵۰۰	هزینه تغییر ارزش سرمایه‌گذاری در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b	***	
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق	***	
	۱۹۰۰	حساب ارزشیابی در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b		***
ثبت شناسایی کاهش در خالص ارزش فروش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله نسبت به روز قبل				

تبصره ۱: مانده حساب ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام در کد معین ۲۷۱۰ در هیچ زمان نمی‌تواند مانده منفی (بدهکار) داشته باشد.

تبصره ۲: در خصوص اقدامات شرکتی اعم از افزایش سرمایه و سود نقدی، محاسبات مربوطه پس از اعمال تأثیر اقدامات شرکتی در قیمت سهام انجام خواهد گرفت.

تبصره ۳: در خصوص اقدامات صندوق اعم از تقسیم سود، صدور واحدهای جایزه و تجزیه واحد، محاسبات مربوطه پس از اعمال تأثیر اقدامات مزبور در خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط انجام خواهد گرفت.

۲-۱۲- نحوه تقسیم مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام در پایان سال مالی صندوق

در صورتی که در پایان هر مقطع تقسیم سود، مانده حساب ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق در کد معین ۲۷۱۰ عددی مثبت (مانده بستانکار) و به میزان بیش از ۴ درصد سالانه شده (متناسب با زمان سپری شده از آخرین پرداخت سود از محل ذخیره یا آغاز اجرای این روش، هرکدام که کوچکتر باشد) از میانگین خالص ارزش دارایی‌های صندوق (از آخرین پرداخت سود از محل ذخیره یا آغاز اجرای این روش، هرکدام که کوچکتر است) باشد، مدیر صندوق می‌تواند تا میزان ۲ درصد سالانه شده از میانگین خالص ارزش دارایی‌های صندوق را به نسبت زمان حضور سرمایه‌گذاران در صندوق و تعداد واحدهای سرمایه‌گذاری در آن دوره زمانی بین دارندگان واحدهای سرمایه‌گذاری در بازه زمانی فوق تقسیم نماید. در پایان سال مالی صندوق، در صورتی که مانده ذخیره به علاوه پرداخت‌های سود از محل ذخیره تغییر ارزش بزرگتر از ۲٪ میانگین خالص ارزش دارایی‌ها (از ابتدای سال مالی یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر باشد) باشد، مدیر صندوق باید حداقل تا میزان ۲ درصد از میانگین خالص ارزش دارایی‌های صندوق (از ابتدای سال مالی یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر باشد) را بین سرمایه‌گذاران توزیع نماید به طوری که مبلغ توزیع شده با احتساب مجموع پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش معادل حداقل ۲٪ میانگین خالص ارزش دارایی‌ها طی همان دوره گردد.

مبلغ پرداخت ذخیره در پایان سال مالی به هر سرمایه‌گذار به شرح ذیل می‌باشد:

مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذار از طریق زیر محاسبه می‌گردد:

$$\text{مبلغ قابل تقسیم از مانده} + \text{محل ذخیره تغییر} = \text{مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار (A)}$$

$$\frac{\text{مبلغ قابل تقسیم از مانده} + \text{محل ذخیره تغییر}}{\text{ارزش (B)}} = \text{مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار (A)}$$

$$\text{تعداد روز واحد سرمایه‌گذار} \times \text{مبلغ قابل تقسیم از مانده} + \text{محل ذخیره تغییر} = \text{مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار (A)}$$

* در صورتی که مبلغ ذخیره بعلاوه پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش کوچکتر مساوی ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها باشد باید کل مبلغ ذخیره بین سرمایه‌گذاران توزیع گردد و در صورتی که مبلغ ذخیره بعلاوه پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش بزرگتر از ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها باشد باید حداقل تا میزان ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها بین سرمایه‌گذاران توزیع گردد.

** تعداد روز واحد سرمایه‌گذاری از ابتدای سال مالی یا شروع محاسبه ذخیره هرکدام که کوچکتر باشد محاسبه می‌گردد.

سپس به ازای هر سرمایه‌گذار باید مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار به شرح ذیل محاسبه گردد:

$$\text{مبلغ قابل پرداخت} \times \text{تعداد روز واحد هر سرمایه‌گذار} = \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)}$$

$$\text{مبلغ قابل پرداخت} \times \text{تعداد روز واحد هر سرمایه‌گذار} = \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)}$$

$$\text{مبلغ قابل پرداخت} \times \text{تعداد روز واحد هر سرمایه‌گذار} = \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)}$$

$$\text{مبلغ پرداخت شده طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش به هر سرمایه‌گذار} - \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)} = \text{مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره (E)}$$

$$\text{مبلغ پرداخت شده طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش به هر سرمایه‌گذار} - \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)} = \text{مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره (E)}$$

$$\text{مبلغ پرداخت شده طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش به هر سرمایه‌گذار} - \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)} = \text{مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره (E)}$$

در صورتی که مجموع مبالغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $\{\sum(E) > 0\}$ بزرگتر از مبلغ قابل تقسیم از مانده ذخیره (C) باشد آنگاه به نسبت مبلغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $\{\sum(E) > 0\}$ به مجموع مبالغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $\{\sum(E) > 0\}$ ، مبلغ قابل تقسیم از مانده ذخیره (C) بین سرمایه‌گذاران تقسیم می‌گردد و حداکثر ظرف ۱۰ روز به حساب سرمایه‌گذاران واریز می‌گردد و مابقی مانده حساب ذخیره به سال مالی بعد منتقل می‌گردد.

ثبت حسابداری مربوط به پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام به شرح ذیل می‌باشد:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳۰۰/۰۰/۰۰	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام	***	
	۲۲۷۰	بدهی به سرمایه گذاران بابت پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام		***
	۲۲۷۰	بدهی به سرمایه گذاران بابت پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام	***	
	۱۱۱۰	بانک		***
ثبت تقسیم و پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام در پایان سال مالی صندوق به حساب سرمایه گذاران				